Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
ja

Onze referentie
2026-0000174259

Datum
17 maart 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met
Directies Woningbouwbeleid, Realisatie Woningbouw, Bouwen en Energie, Ruimtelijk Beleid, Openbare Lichamen Bonaire, Sint Eustatius, Saba, Fundashon Cas Bonairiano, Statia Housing Foundation, Projectbureau Uitvoering Woondeal Bonaire

Bijlage(n)
4

Aan M VRO
Van D Wonen

nota

Voortgangsrapportage Beleidsagenda VRO/CN 2025

Aanleiding
In de Beleidsagenda Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor Caribisch Nederland is de TK jaarlijks een voortgangsrapportage toegezegd. Deze nota informeert u over die rapportage, over de bredere achtergrond bij de VRO-werkzaamheden voor Caribisch Nederland en over de reikwijdte van de nieuwe Beleidsagenda.

Geadviseerd besluit
1. Instemmen met de ontwerp-aanbiedingsbrief TK
2. Instemmen met de ontwerp-voortgangsrapportage
3. Instemmen met de reikwijdte van de nieuwe Beleidsagenda

Kern
Met de aanbiedingsbrief biedt u de voortgangsrapportage over 2025 aan de TK aan. Daarnaast biedt u de eindevaluatie van de pilot Hypotheekgarantie Bonaire aan en komt u drie toezeggingen na.

Hieronder treft u aan:
A. Achtergrond VRO/CN
B. Voortgangsrapportage
C. Hypotheekgarantie Bonaire
D. Toezeggingen
E. Reikwijdte Beleidsagenda 2027-2030

Toelichting
A. Achtergrond VRO/CN
Sinds 10-10-'10 vallen Bonaire, St. Eustatius en Saba (Caribisch Nederland) als Openbare Lichamen binnen het staatsbestel van het land Nederland.

In totaal gaat het om ca. 30.000 inwoners en ca. 300km² landoppervlak:
Bonaire: 25.000 inwoners/288km²
St. Eustatius: 3000 inwoners/21km²
Saba: 2000 inwoners/13km²

De Grondwet van Nederland werd met de staatkundige hervorming van 10-10-'10 ook van kracht in Caribisch Nederland. Daardoor werd art. 22 lid 2 Grondwet ook

van toepassing op Caribisch Nederland ("Bevordering van voldoende woongelegenheid is voorwerp van zorg der overheid").

Dat Bonaire, St. Eustatius en Saba in het staatsbestel van Nederland zijn opgenomen, betekent dat de Staten-Generaal het parlement van die eilanden is en ook dat het kabinet politieke verantwoordelijkheid draagt voor Caribisch Nederland. Dat maakt dat MVRO op Rijksniveau politiek verantwoordelijk is voor volkshuisvesting en ruimtelijke ordening in Caribisch Nederland.

Minister, DG's en directeuren worden in hun CN-verantwoordelijkheden ondersteund door het directieoverstijgende cluster VRO/CN, bestaande uit medewerkers van de directies Wonen, Realisatie Woningbouw, Woningbouwbeleid, Bouwen en Energie en Ruimtelijk Beleid.

In 2022 is samen met Bonaire, St. Eustatius en Saba de Beleidsagenda VRO/CN 2023-2026 opgesteld; In 2024 heeft de MR het Ruimtelijk Ontwikkelings-programma Caribisch Nederland (ROCN) vastgesteld.

Zie verder de bijgaande presentatie VRO/CN - Introductie 2026.

B. Voortgangsrapportage

- In 2022 hebben de Openbare Lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en het ministerie BZK/VRO gezamenlijk de Beleidsagenda Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor Caribisch Nederland (VRO/CN) opgesteld.
- De beleidsagenda is opgebouwd uit vier actielijnen:
    - Basis op orde brengen
    - Woningvoorraad vergroten
    - Betaalbaar wonen bevorderen
    - Ruimtelijke koers uitzetten.
- De verschillende gepubliceerde voortgangsrapportages (2023 en 2024) laten zien dat jaar op jaar gestaag wordt bijgedragen aan het doel van de Beleidsagenda (verbetering brengen in de volkshuisvestelijke situatie en richting geven aan de ruimtelijke ontwikkeling in Caribisch Nederland).
- De looptijd van de beleidsagenda (2023-2026) is in overleg met de eilanden met een jaar verlengd tot 1 januari 2027. Dit besluit is genomen omdat veel maatregelen nog in uitvoering zijn.
- Deze derde rapportage laat zien wat er in 2025 is bereikt bij de uitvoering van de gezamenlijke Beleidsagenda, die is gepubliceerd in januari 2023.
- Om enkele voorbeelden van die voortgang te geven:
    - De resultaten van het woonbehoefteonderzoek op de eilanden is gepubliceerd. Hierdoor is er beter inzicht in de vraag naar woningen op de eilanden.
    - De huurcommissie op St. Eustatius is ingesteld. En op Bonaire wordt gewerkt aan het meer in positie brengen van de huurcommissie.
    - Met de eilanden zijn actielijsten opgesteld om de woningbouw te versnellen. Hiermee is duidelijk wat de knelpunten zijn en wie met welk knelpunt aan de slag gaat.
    - Er zijn middelen vanuit VRO beschikbaar gesteld voor de bouw van woningen (o.a. de realisatiestimulans, het volkshuisvestingsfonds en een renteloze lening).

    - Net als voorgaande jaren kunnen inwoners gebruik maken van de huurlastenverlichting. Hiermee kunnen inwoners hun huurlasten beter dragen.
- De opbouw van de rapportage:
    - *Inleiding* beschrijft de opbouw van de rapportage. Zie pp. 1-2.
    - *Voortgang in het kort* bevat een samenvatting van de voortgang van de uitvoering van de maatregelen. Zie de pp. 2-3.
    - *Hoofdstuk 1: Eilandoverstijgende maatregelen* beschrijft de voortgang van de maatregelen die betrekking hebben op heel Caribisch Nederland. Zie de pp. 3-6.
    - *Hoofdstuk 2: Bonaire, hoofdstuk 3: Sint Eustatius en hoofdstuk 4: Saba* beschrijven de voortgang van het maatwerk per eiland. Zie de pp. 7-13.
    - *De bijlage: Financieel overzicht* geeft alle betalingen weer die het ministerie van VRO in 2025 aan de eilanden heeft gedaan. Zie p. 14.
- De voortgangsrapportage zal door u, mede namens de Bestuurscolleges van Sint Eustatius en Saba, aan de TK worden aangeboden. Door de langdurige bestuurscrisis op Bonaire kon de voortgangsrapportage niet worden afgestemd met het Bestuurscollege van Bonaire. De tekst is wel afgestemd met ambtelijk Bonaire.
- De inhoud is opgesteld in samenwerking met de Openbare Lichamen Bonaire, Sint Eustatius, Saba, met Fundashon Cas Bonairiano, de Statia Housing Foundation en het Projectbureau Uitvoering Woondeal Bonaire.
- Na uw instemming zal de voortgangsrapportage worden opgemaakt in de Rijkshuisstijl met foto's en infographics. De rapportage zal zowel digitaal als fysiek beschikbaar zijn.

C. Hypotheekgarantie Bonaire

- In de aanbiedingsbrief wordt aangegeven dat de hypotheekgarantie nog niet het beoogde effect heeft gehad. Uit de evaluatie blijkt dat er wel verbeteringen mogelijk zijn. Daarom wordt verkend of de huidige pilot met aanpassingen voortgezet kan worden.

D. Toezeggingen

- De toezeggingen zien op de toezending van de voortgangsrapportage, op de hypotheekgarantie Bonaire en op orkaanbestendige flexwoningen.
- Ten aanzien van de orkaanbestendige flexwoningen is gevraagd of die gebruikt kunnen worden om het woningtekort snel terug te dringen. Met alle extra eisen (orkaanbestendig, assemblage, zout- en zonbestendig) is dat nu niet rendabel.

E. Reikwijdte Beleidsagenda 2027-2030

- In het tweede kwartaal van dit jaar zal samen met de eilanden worden begonnen met het opstellen van de beleidsagenda voor de periode 2027-2030. Over de contouren van de nieuwe beleidsagenda zult u in mei worden geïnformeerd.
- Deze nieuwe agenda zal, anders dan de huidige beleidsagenda, in beginsel alleen betrekking hebben op (DG) volkshuisvesting en bouwen. (DG) Ruimtelijke ordening gaat op een andere manier invulling geven aan de verantwoordelijkheid voor CN. De aanleiding hiervoor is de volgende:

- De ministerraad heeft in juni 2024 het ROCN vastgesteld. Dit programma bevat het ruimtelijk Rijksbeleid voor Caribisch Nederland, dat is samengevat in 14 zogeheten 'Rijksbelangen', waaronder zuinig en meervoudig ruimtegebruik en toekomstbestendige woningbouw, die aansluit bij de behoeften. Door de formulering van de Rijksbelangen vormt het ROCN een handreiking en kader voor de Bestuurscolleges bij de voorbereiding van hun ruimtelijke ontwikkelingsplannen (vergelijkbaar met de omgevingsplannen in Europees Nederland).
- Het ROCN beschrijft ook de maatregelen waarmee het Rijk zich voorstelt haar ruimtelijke doelstellingen te realiseren. Het voeren van een gestructureerd overleg met de Openbare Lichamen speelt hierbij een belangrijke rol. In dat overleg fungeert het ROCN als handvat voor de ministeries bij de advisering over de eilandelijke ontwikkelingsplannen. Deze structuur is in 2025 operationeel gemaakt en bestaat erin dat er per eiland twee à drie keer per jaar een 'Stuurgroep fysieke leefomgeving' wordt georganiseerd. De stuurgroepen worden aan Haagse zijde voorbereid via het directeurenoverleg Fysieke leefomgeving Caribisch Nederland, onder voorzitterschap van VRO/RB. Hieraan wordt deelgenomen door de fysieke departementen, zijnde BZK/VRO, EZ, KGG, IenW, LVVN, OCW en BZK/KR.
- Naast de ontwikkeling en herziening van ruimtelijke ontwikkelingsplannen en het door de Openbare Lichamen te voeren ruimtelijk beleid worden tijdens de stuurgroepen ook de 'fysieke agenda's' besproken.
- De fysieke agenda's zijn opgesteld op initiatief van BZK/VRO en BZK/KR in nauwe samenwerking met de (overige) fysieke departementen en de Openbare Lichamen. De agenda's bevatten, per eiland, een overzicht van de opgaven in het fysieke domein tot 2030 en zijn bedoeld om inzicht te geven in welke projecten (zullen) worden uitgevoerd. Indien nodig, bieden ze een handvat voor het faseren en/of prioriteren van domeinoverstijgende opgaven. U zult binnenkort nader over deze agenda's worden geïnformeerd.

- Het kabinet heeft de Kamer bij brief van 7 november 2025[1] geïnformeerd over het opstellen van de fysieke agenda's en daarbij aangegeven ernaar te streven om de Kamer hierover dit voorjaar een update te geven. U wordt voorgesteld om, samen met de staatssecretaris van Koninkrijksrelaties, de Kamer voortaan jaarlijks te informeren over de voortgang in de uitvoering van de fysieke agenda's. Daarbij kan dan ook de informatie worden gedeeld die nu in de voortgangsrapportage onder het kopje 'ruimtelijke koers uitzetten' is opgenomen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
N.v.t.

Motivering
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

[1] Kamerstukken 2025-2026, 36 800 IV, nr. 21.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Ontwerp-aanbiedingsbrief	
2	Ontwerp-voortgangsrapportage	
3	VRO/CN - Introductie 2026	
4	Eindevaluatie hypotheekgarantie Bonaire	